

Caroline Kyhlbäck

Kristendomen – inkarnationens väg

I denna artikel prövar Caroline Kyhlbäck framkomligheten för en tredje väg vad avser kristet förhållningssätt till reinkarnationstro.

På dessa sidor har Bengt Wadensjö debatterat med Martin Modéus och Ragnar Persenius om huruvida reinkarnationstro är möjlig att kombinera med kristen tro eller ej. Wadensjö argumenterar för uppfattningen att reinkarnationstro fanns i den tidiga kyrkan, bland annat hos Origenes, och han menar att Bibeln vittnar om ett reinkarnationstänkande hos Jesus, bland annat i Matt 17:12 (*Svensk Kyrkotidning* nummer 7, 2018). Modéus och Persenius avfärdar Wadensjös försök av nytolkning av den kristna traditionen och hänvisar istället till uppståndelseatron som centrum för kristen tro och bekännelse (*Svensk Kyrkotidning* nummer 11, 2018).

Möjligt med en tredje väg?

I den här artikeln vill jag pröva framkomligheten för en tredje väg av kristet förhållningssätt till reinkarnationstro. Det är en väg som navigerar inom den klassiska kristna teologin om Guds inkarnation i Jesus Kristus,

banankaka och karobballar istället för sockerkaka och chokladbollar. Det var lite udda smaker på 70-talet, men som barn fick jag tidigt vandra mellan olika världar. Den värld som fanns i skolan och hemma hos kompisar, och den värld av meditation och andligt sökande som mina föräldrar var en del av.

På 80-talet lämnade mina föräldrar TM-rörelsen till förmån för studier av Martinus kosmologi, och de gick på föredrag arrangerade av den nyandliga föreningen Ljusets vänner. Pappa berättade om andliga lagar, och därför blev begrepp som reinkarnation och karma tidigt en del av mitt eget sätt att försöka begripa världen. Det andliga livet handlade om tjänande; om att tjäna Gud och medmänniskan, berättade pappa, och jag lyssnade gärna till visionerna om en bättre värld. När människorna vakande upp till det högre andliga medvetandet, skulle ett slags fredskultur breda ut sig på jorden, menade både TM-rörelsens grundare Maharishi och den dans-

pluggade socialantropologi och etnologi med drivkraften att undersöka om det fanns något som knyter samma alla människor bortom kulturell och etnisk prägling. Någonstans på den vägen hände det. Jag fann det jag som jag länge hade haft en vittring på. Eller om det var tvärt om. Han som länge hade sökt mig i det fördolda, fångade mig till sist i sin hand. Det blev ett omvälvande möte med Honom som står där i centrum av tillvaron och liksom håller ihop allting.

Det nya millenniet sammanföll med min egen trevande väg in i kyrkan. Först var jag avvaktande. I likhet med många andra präglade av nyandlighet tänkte jag att kyrkan nog hade spelat ut sin roll. I den nya tidsåldern skulle ju livet med Gud se helt annorlunda ut. Men min djupa längtan efter en gemenskap i Kristi namn var starkare än mitt motstånd och snart föll jag som en svältfödd på knä vid altarringen. Jag hade hittat till källan för min längtan och jag visste att jag aldrig ville vara långt borta från det sammanhang där brödet bryts och där Jesu passionsdrama spelas upp, kyrkoår för kyrkoår. Men vissa funderingar fortsatte att skava inom mig. Hur hänger världen egentligen ihop? Var det bara irrläror, allt det som jag hade vuxit upp med? Mitt Kristusmöte hade ju inte ägt rum på botten av min egen utblottelse och vilshenhet, utan snarare var det ju min nyandliga uppväxt som hade satt mig i rörelse i rätt riktning och det som jag tidigt hade anat som korn av en större sanning smälte samman med ljuset från Kristi ansikte. Men vad skulle jag förkasta och vad kunde jag behålla av den andlighet som jag hade blivit präglad av, nu när jag hade blivit kristen? Hur förhöll sig egentligen reinkarnationstron till

”Jag vill presentera mina tankar utifrån en personlig vinkel”

men utan att för den skull avfärda alla föreställningar om den mänskliga själens preexistens. Jag vill presentera mina tankar utifrån en personlig vinkel.

Jag är 70-talist. För mig innebar 70-talet en uppväxt bland vitklädda meditatörer som sökte upplysning i TM-rörelsens madrassklädda meditationssalar. Meditatörerna var snälla människor, men de åt konstig vegetarisk mat och när det vara kalas i TM-centrat fick man till min förtret

ke visionären Martinus. Likt mina föräldrar blev även jag smittad av en andlig längtan. Tidigt kände jag att jag ville vara med och arbeta för den fredskultur som skulle komma och som var människans sanna hemvist.

Det blev 90-talet och jag slängde mig ut i världen. Till äventyr och till studier. Min väg var mer jordnära än mina föräldrars och istället för att söka upplysning gav jag mig iväg på jakt efter den där fredskulturen. Jag åkte på internationella fredsläger,

uppståndelsetron? Var det omöjligt att kombinera tron på uppståndelsen som historiens absoluta centrum, med tanken på en tillvaro som kunde innebära flera jordeliv? Att det kristna hoppet skulle bestå i att få uppgå i något slags evighetstillvaro tillsammans med Jesus efter döden tycktes mig dessutom väldigt ointressant. Jag var ju intresserad av fredskultur och min erfarenhet av att möta Kristus var ju att där Han är, där är freden. Var inte denna erfarenhet helt i linje med Bibelns budskap? Att en dag skulle Kristi verklighet genomsyra inte bara den himmelska tillvaron utan även den jordiska, och då skulle det rike som Jesus kallar för Guds rike breda ut sig på jorden? Sen var det ju där med tidsbegreppet. Hur kunde evigheten vara något som börjar SEDAN? Är inte evigheten snarare något som bryter in, ett tillstånd bortom tiden som vi kan förnimma som en helig plats? Och är det inte denna heliga plats det samma som Guds rike, den plats där freden breder ut sig?

Åren har gått och efter mycket kyrkbänksnötande och långa teologistudier står jag idag stabilt rotad i den klassiska kristna lärotraditionen. Det är uppenbart att reinkarnationstron inte har haft någon plats i huvudfärororna av kristen tradition och i likhet med Modéus och Persenius tror jag inte att det är en framkomlig väg att försöka hitta spår av undervisning om reinkarnation hos Jesus. Men i likhet med Wadensjö tror jag att det är viktigt för kyrkan med ett stort mått av ödmjukhet inför människors andliga erfarenheter och en lyhördhet för vad Anden vill säga oss i vår egen tid. Ett moget svar på frågan om reinkarnation kan därför endast utgöras av en fördjupad reflektion kring inkarnationen. Här kommer mitt tentativa bidrag till denna reflektion.

Kristendomen är berättelsen om hur Gud flyttar in i det jordiska helt och fullt. Rörelsen i kristen tro är därför aldrig bort från det jordiska, utan kristen tro handlar istället om hur himmel och jord förenas allt mer. Inkarnationen av Gud i Jesus Kristus är spjutspetsen för den stora

och tunga rörelse som handlar om att Gud vill bli "allt, överallt" (1 Kor 15:28). Gud föds, dör och uppstår i Jesus Kristus. Den som bekänner sig till Kristus kommer att dras allt djupare in i Kristus fördolda liv. För Kristus vill inkarneras i våra liv och

”Ännu ser vi en gåtfull spegelbild; då ska vi se ansikte mot ansikte”

i våra kroppar. Kyrkans uppdrag är ju precis detta: att vara en kropp, den mänskliga gemenskap som försöker gestalta evangeliet och i bästa fall spegla Kristus.

Traditionellt en icke-fråga

Eftersom kristendomen handlar om Inkarnationen, har frågan om reinkarnation traditionellt varit en icke-fråga. Det kristna livets mål är att leva i relation med Jesus Kristus. Löftet är att denna relation bär även på andra sidan dödens gräns. För vad har vi egentligen blivit lovade beträffande livet efter detta? Endast detta: ”Där jag är, där kommer också min tjänare att vara.” (Joh 12:26) Kristna har dock genom århundradena på olika sätt målat detaljerade beskrivningar av tillvaron bortom graven. Allt från mustiga medeltida kyrkomålningar av himmel och helvete till vad som idag ofta förkunnas i svenskkyrkliga begravnings-gudstjänster; hoppet om att vi efter döden ska få träffa våra älskade som har gått före oss. Bilder av ett himmelrike kan hjälpa oss att fästa blicken på något som är mer bestående än våra bristfälliga kroppar, men dessa bilder kan också stå i vägen för det som är det kristna uppdraget; att låta oss formas av Kristus och vandra i Jesu efterföljd. Allt för mycket fokus på livet efter detta är ett uttryck för ett slags gnosticism som betonar en dualism mellan andligt och jordiskt, och detta är en teologi som vi gör bäst i att undvika. Däremot ska vi tala mer om den uppståndne Jesus Kristus som centrum för vår världsbild och om hur uppståndelsen påverkar vår syn på liv och död, tid och evighet.

”Ännu ser vi en gåtfull spegelbild; då ska vi se ansikte mot ansikte” (1 Kor 13:12) skriver Paulus och antyder att uppenbarelsen inte är färdig än, men att vi en dag kommer att få hela bilden klar för oss. När vi som står i kyrkans tjänst möter människor i

själavård som har en stark tro på reinkarnation ska vi alltid peka på Kristus som centrum för den kristna tron, men det är också viktigt att vi lyssnar med lyhördhet och ödmjukhet på människors andliga erfarenheter. Jag tror att vi som identifierar oss som kristna ska vara tillräckligt ödmjuka för att erkänna att det finns sidor av verkligheten som ingen av oss till fullo kan kartlägga. Kyrkans uppdrag är att vara trogen Kristus och denna trohet innebär att vi ibland behöver uttrycka oss som Paulus; ”vår kunskap är begränsad, och den profetiska gåvan är begränsad. Men när det fullkomliga kommer skall det begränsade förgå.” (1 Kor 13:9-10), snarare än att tro att vi har klara svar på alla andliga spørsmål. Att vara kristen är att navigera mot Kristus och att låta våra liv präglas allt mer av Honom som är den som förenar och försonar himmel och jord, dåtid och framtid, mänskligt och gudomligt i sin kropp.

Överraskas av Gud

På denna resa tror jag att vi ska tillåta oss att överraskas av den levande Guden. Helig Ande blåser som bekant vart den vill, och kanske finns det erfarenheter och tankar i den nyandliga världen som kan bidra till att vi kan få ihop den större bilden av verkligheten. En bärande föreställning inom nyandligheten är tron på själens återfödelse i olika jordiska kroppar. Men behöver detta vara en alltigenom heretisk föreställning? Ja, reinkarnationstro är omöjlig om målet med kristen tro är att få en plats i ett himmelrike efter döden. Men om vi förlägger allt verkligt hopp till en tillvaro bortom den

jordiska, blir då inte kristen tro snarare en evakueringsplan från en fördömd planet, än den tro som kommer med ett glädjebud för de fattiga och som förkunnar befrielse för de fångna och syn för de blinda? (Luk 4:18) Om målet med kristen tro däremot är att Kristi försoningsverk ska få genomsyra alla dimensioner av våra liv och att livet på jorden en dag ska präglas av den fred som bara Gud kan ge, står då

tron på själens preexistens i vägen för denna vision? Eller kan en sådan tro t o m hjälpa till att fördjupa vår förståelse av Inkarnationens mysterium? För tänk om det eviga livet vill bryta igenom redan här och nu och tänk om Guds stora dröm för våra liv handlar om att himmel och jord ska förenas, såsom i Jesus Kristus, så ock i oss?

Jag låter dessa frågor stå öppna och ger sista ordet till Paulus: "Han har

yppat sin viljas hemlighet för oss, det beslut om Kristus som han hade fattat från början och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden." (Ef 1:9-10)

CAROLINE KYHLBÄCK

Komminister i Västerås
domkyrkoförsamling

Sveriges stadsmissioner: Bostad först!

Enligt FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är bostad en mänsklig rättighet. En person ska kunna leva ett tryggt, lugnt och värdigt liv. Det är också den första principen i Bostad först. Utan en egen trygg bostad kan man inte gå vidare och ta itu med andra livsproblem.

I Bostad först arbetas målinriktat för att hjälpa de boende att kunna bo kvar i sin bostad, att förbättra sin hälsa och välbefinnande och hitta sociala sammanhang och en meningsfull fritid. Bostad först finns för att ge deltagarna tillgång till behandling och hjälpa dem att bli en del av samhället utifrån sina egna mål och villkor.

Det vanligast sättet i Sverige att arbeta med hemlöshet är genom boendetrappor eller trappstegmodeller. De hemlösa får då kvalificera sig via mycket tillfälliga boende och träningslägenheter vidare till toppen av trappan som är ett eget hyreskontrakt. Socialstyrelsen skriver att svensk forskning visar att systemet snarare cementerar än löser hemlöshetsproblemet. Många fastnar i systemet eller faller neråt i trappan. Dessutom skapas nya trappsteg och boendelösningar. Vägen till en egen bostad blir därmed för många allt längre och mer komplicerad i boendetrappor.

I en statlig utredning som just nu ser över socialtjänstlagen skriver författarna att systemet med boendetrappor inte har löst den svenska hemlösheten och det finns inga vetenskapliga bevis för att det är den mest effektiva modellen.

Socialstyrelsen rekommenderar, i sina nationella riktlinjer för behandling av missbruk och beroende, boendeinsatsen Bostad först eftersom den anses ge god effekt på boendestabiliteten. Tillsammans med bland andra Lunds universitet arrangerar Sveriges Stadsmissioner nu kostnadsfria utbildningar i Bostad först. Här ges föreläsningar och diskuteras case om Bostad först som modell mot hemlöshet.

Grundkurser i Bostad först ger grundläggande förståelse för modellen: 9 september Alvesta, 10 september Stockholm, 16 september Göteborg, 17 september Umeå, 24 september Karlstad

Mer info: <http://www.bostadforst.se/>